

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument ze zasedání

A7-0274/2012

3. 10. 2012

ZPRÁVA

o rozšiřování EU: politiky, kritéria a strategické zájmy
(2012/2025(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodajka: Maria Eleni Koppa

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
STANOVISKO ROZPOČTOVÉHO VÝBORU	14
VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	18

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o rozšiřování EU: politiky, kritéria a strategické zájmy

(2012/2025(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (SEU), zejména na články 2, 21 a 49,
 - s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o nástroji předvstupní pomoci (NPP II) (COM(2011)0838/4),
 - s ohledem na závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady ve dnech 21. a 22. června 1993 v Kodani, ze zasedání Evropské rady ve dnech 15. a 16. prosince 1995 v Madridu, ze zasedání Evropské rady ve dnech 19. a 20. června 2003 v Soluni a ze zasedání Evropské rady ve dnech 14. a 15. prosince 2006 v Bruselu,
 - s ohledem na závěry Rady ze dne 5. prosince 2011 o rozšíření a procesu stabilizace a přidružení;
 - s ohledem na obnovený konsensus ohledně rozšiřování, který přijala Rada v roce 2006, a na konsolidovanou strategii rozšíření, již následně přijala Komise,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. února 2008 s názvem „Pět let rozšířené EU – Hospodářské úspěchy a výzvy“ (COM(2009)0079/3),
 - s ohledem na svá usnesení ze dne 13. prosince 2006 o sdělení Komise o strategii rozšiřování a hlavních úkolech na období 2006–2007, ze dne 10. července 2008 o dokumentu Komise o strategii rozšíření v roce 2007 a ze dne 26. listopadu 2009 o dokumentu Komise o strategii rozšíření v roce 2009, který se týká zemí západního Balkánu, Islandu a Turecka, jakož i na sdělení Komise o strategii rozšiřování na období 2009–2010, 2010–2011 a 2011–2012,
 - s ohledem na svá dřívější usnesení o zemích západního Balkánu, Islandu a Turecku,
 - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci a stanovisko Rozpočtového výboru (A7–0274/2012),
- A. vzhledem k tomu, že v souladu s článkem 49 Smlouvy o EU každý evropský stát, který uznává hodnoty úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, a zavazuje se k jejich podpoře, může požádat o členství v Unii; vzhledem k tomu, že tyto hodnoty jsou základem Evropské unie a vedou kroky Unie na mezinárodní scéně a všechny členské státy je musí respektovat a dodržovat;
- B. vzhledem k tomu, že rozšíření patří na program Evropské unie již od roku 1960;

vzhledem k tomu, že od prvního rozšíření v roce 1973 se EU postupně rozrůstá a počet jejích členů se z původních šesti zakládajících členů zvýšil na současných 27 (brzy to bude 28); vzhledem k tomu, že řada dalších zemí usiluje o členství v EU, neboť je zárukou bezpečné a demokratické budoucnosti a prosperity;

- C. vzhledem k tomu, že integrační politika posledního desetiletí ukázala, že rozšíření je přínosem pro EU jako celek a umožňuje jí dosáhnout lepšího postavení, pokud jde o řešení globálních výzev;
- D. vzhledem k tomu, že rozšíření bylo pro EU a pro Evropu jako celek přínosem, pomohlo překonat rozdělení způsobené studenou válkou, přispělo k míru, stabilitě a prosperitě v celé Evropě, posílilo předcházení konfliktům a bylo podnětem k reformám a k upevnění svobody, demokracie, dodržování lidských práv a základních svobod a právního státu, jakož i rozvoje tržního hospodářství i sociálně a ekologicky udržitelného rozvoje;
- E. vzhledem k tomu, že téměř 20 let po summitu Evropské rady v Kodani, který se konal v roce 1993 a na němž byly zemím střední a východní Evropy potvrzeny vyhlídky na členství a byla stanovena kritéria pro přistoupení, nastal čas všeobecně přehodnotit příslušné stanovené postupy a politiku rozšíření jako celek, aniž by tím byla dotčena probíhající jednání;
- F. vzhledem k tomu, že kodaňská kritéria obstála ve zkoušce času a zůstávají těžištěm politiky rozšiřování EU; vzhledem k tomu, že podle očekávání budou konsolidovaná strategie rozšíření a nové zaměření na spravedlnost a vnitřní věci, právní stát a dodržování základních práv účinné a účelné;
- G. vzhledem k tomu, že Evropský parlament prostřednictvím svých výročních usnesení o kandidátských a případných kandidátských zemích přispívá k transparentnosti a odpovědnosti procesu rozšiřování tím, že odráží názory evropských občanů; vzhledem k tomu, že po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost došlo k posílení úlohy Parlamentu, a to mimo jiné prostřednictvím zavedení spolurozhodovacích pravomocí, pokud jde o nástroj předvstupní pomoci (NPP);
- H. vzhledem k tomu, že vyhlídka na přistoupení k EU má významný dopad na proměnu politického, společensko-hospodářského a kulturního rázu země, která usiluje o členství, a je silnou motivací k prosazování nezbytných politických, hospodářských a legislativních reforem a k posílení míru, stability, usmíření a dobrých sousedských vztahů; vzhledem k tomu, že díky této schopnosti přinést změnu představuje rozšíření podstatu EU jako „mírné velmoci“ a je důležitým prvkem její vnější činnosti;
- I. vzhledem k tomu, že odhodlání, podmíněnost a důvěryhodnost tvoří jádro procesu přistoupení;
- J. vzhledem k tomu, že je nanejvýš důležité, aby členské státy nadále plně respektovaly a dodržovaly přístupová kritéria a základní práva, a posílily tak svou důvěryhodnost a soudržnost procesu rozšíření s cílem zabránit jakékoli diskriminaci případných nových členů;
- K. vzhledem k tomu, že závazek k politickým, hospodářským a legislativním reformám

je v první řadě v nejlepším zájmu kandidátských a případných kandidátských zemí a jejich občanů;

- L. vzhledem k tomu, že každá země usilující o členství v EU musí být při plnění, provádění a dodržování stejného souboru kritérií posuzována podle vlastních zásluh; vzhledem k tomu, že rychlost pokroku v rámci procesu přistoupení by se měla řídit rozsahem skutečného uplatňování a dodržování přístupových kritérií EU a plněním priorit evropského a přístupového partnerství a rámce pro jednání; vzhledem k tomu, že míru plnění požadavků na členství je nutné posuzovat co nejspravedlivějším a nejtransparentnějším způsobem;
- M. vzhledem k tomu, že proces rozšíření může mít významný dopad také na samotnou EU, neboť poslouží jako příležitost k lepšímu vymezení její identity, cílů, hodnot a politik, a stane se rovněž vhodným okamžikem pro jejich lepší sdělování občanům;
- N. vzhledem k tomu, že v souladu s obnovenou shodou v otázce rozšíření z roku 2006 by tento proces měl být založen na konsolidaci, podmíněnosti a komunikaci ve spojení se schopností Unie integrovat nové členy; vzhledem k tomu, že schopnost EU integrovat nové členy je zásadním faktorem a předpokladem udržitelnosti politiky rozšíření a celého integračního procesu; vzhledem k tomu, že tento předpoklad je pozitivní pobídkou k prohlubování institucionálního přístupu, což dokládá skutečnost, že různé vlny rozšíření byly doprovázeny revizemi Smluv a z toho plynoucím rozšířením funkcí a činností Unie;
- O. vzhledem k tomu, že dosažení opravdového usmíření mezi různými národy a obyvatelstvem, mírové řešení konfliktů a navázání dobrých sousedských vztahů mezi evropskými státy je zásadní pro udržitelný mír a stabilitu a významně přispívá ke skutečnému procesu evropské integrace, a má tak klíčový význam pro proces rozšíření; vzhledem k tomu, že řada kandidátských zemí a případných kandidátských zemí má dosud nedořešené spory se svými sousedy, a všechny dotčené strany by tudíž měly neskrývaně usilovat o vyřešení dvoustranných zdrojů napětí; vzhledem k tomu, že by tyto otázky měly být vyřešeny ještě před přistoupením;

Obecně

1. důrazně podporuje proces rozšíření a je pevně přesvědčen, že rozšíření musí být i nadále věrohodnou politikou, kterou podporuje veřejnost v EU i v kandidátských a případných kandidátských zemích; proto pokládá za důležité, aby EU a kandidátské i případné kandidátské země plnily veškeré povinnosti, respektovaly všechny závazky a vytvořily podmínky, jimiž zajistí úspěšnost dalšího rozšíření v budoucnu, mj. poskytnutím pomoci kandidátským zemím v jejich úsilí o splnění kritérií pro přistoupení k EU;
2. uznává přínos rozšíření a procesu přistoupení jak pro občany v kandidátských a případných kandidátských zemích, tak pro občany EU;
3. domnívá se, že kodaňská kritéria tvoří i nadále nezbytný základ a že musí zůstat ústředním bodem politiky rozšíření; zdůrazňuje, že úplné a důsledné dodržování těchto kritérií je nezbytné, že je třeba vzít náležitě v potaz sociální dopad na kandidátské země a případné kandidátské země a že musí být v plné míře zohledněna integrační kapacita Evropské unie;

4. Domnívá se, že koncept integrační kapacity se skládá ze čtyř částí:
 - i) přistupující státy by měly přispět ke schopnosti Unie zachovat impuls ke splnění jejích politických cílů a nikoli tuto schopnost oslabovat;
 - ii) institucionální rámec Unie by měl být schopen zajišťovat účinné a efektivní řízení;
 - iii) finanční zdroje Unie by měly být přiměřené k řešení problémů hospodářské a sociální soudržnosti a společných politik Unie;
 - iv) měla by být zavedena komplexní komunikační strategie s cílem poskytovat podněty k utváření veřejného mínění o důsledcích rozšíření;
5. zdůrazňuje však, že Unie odpovídá za zlepšení své integrační kapacity v procesu posuzování legitimních evropských aspirací kandidátských, případných kandidátských zemí či zemí případně usilujících o přistoupení;
6. zdůrazňuje, že EU je i nadále přitažlivá, mimo jiné díky jedinečné kombinaci hospodářské dynamiky a sociálního modelu, a s politováním pohlíží na skutečnost, že tento sociální rozměr je v procesu rozšíření značně opomíjen; vyzývá Komisi, aby se touto otázkou zabývala, zejména v rámci kapitoly 19 (Sociální politika a zaměstnanost), čímž podpoří pozitivní sociální přerod v budoucích členských státech EU, a aby věnovala náležitou pozornost sociální spravedlnosti;
7. připomíná, že *acquis* v sociální oblasti zahrnuje minimální normy v oblastech, jako je pracovní právo, rovné zacházení se ženami a muži, zdraví a bezpečnost při práci a zákaz diskriminace, a že Smlouvy EU potvrzují závazek vůči Evropské sociální chartě z roku 1961 a Chartě Společenství základních sociálních práv pracovníků z roku 1989, přičemž i Listina základních práv EU obsahuje řadu základních sociálních práv; zdůrazňuje, že nedodržování základních sociálních norem EU je jednou z podob sociálního dumpingu, který poškozují evropské podniky i pracovníky, což by kandidátské zemi fakticky zabránilo v účasti na jednotném trhu; zdůrazňuje, že sociální partneři, a zejména odbory, potřebují cílenou podporu EU, aby mohli posílit své kapacity;
8. domnívá se, že soubor přístupových kritérií by měl být vhodným způsobem promítnut do jasných, konkrétních a měřitelných cílů v rámci NPP, aby jednoznačně vynikly vazby mezi politikami zemí usilujících o přistoupení financovanými Uníí a pokrokem při plnění obecných přístupových kritérií;
9. uznává, že je zapotřebí, aby se hospodářství přistupujících zemí rozvíjelo stejným směrem jako hospodářství členských států EU, a to za účelem vzájemného přizpůsobení; vybízí tudíž přistupující země, aby formulovaly dosažitelné cíle každé z nich, pokud jde o hlavní cíle strategie EU 2020 pro dosažení inteligentního a udržitelného hospodářství podporujícího začlenění;
10. upozorňuje na význam madridských kritérií (vymezených na zasedání Evropské rady v Madridu v prosinci 1995), která zdůraznila schopnost kandidátských zemí zavést pravidla a postupy EU do praxe; zastává rovněž názor, že zásada striktní podmíněnosti vyžaduje, aby byl pokrok jakékoli kandidátské či potenciální kandidátské země

při přijímání a uplatňování reforem v každé fázi procesu efektivně vyhodnocen na základě souboru jasně vymezených kritérií a aby země, které chtějí přistoupit k EU, mohly postoupit do další fáze, jakmile splní podmínky fáze předchozí; zdůrazňuje, že za účelem posílení důvěryhodnosti a účinnosti strategie rozšiřování musí být plně respektována a také ze strany členských států dodržována kodaňská kritéria s cílem zamezit tomu, aby se po kandidátských zemích požadovaly vyšší standardy, než jaké se používají v některých částech EU; zdůrazňuje, že je důležité jasněji vymezit jednotlivé fáze a pro celý proces stanovit transparentní a spravedlivá měřítká, která by měla proměnit obecná kritéria členství v konkrétní kroky směřující k přistoupení, a vyhodnotit, zda byly potřebné požadavky splněny, jakož i se vyhnout stanovení či příslibu data přistoupení ještě před dokončením jednání; zdůrazňuje, že by mělo být rovněž zřejmé, že jakmile bude těchto měřítek dosaženo, měla by být udržena, a že by ústup z nich měl vyvolat odpovídající reakci ze strany těch, kdo tato měřítká stanovili;

11. zdůrazňuje, že cílem procesu přistoupení je plné členství v EU;
12. vyzývá Komisi, aby udržela a ve větší míře sledovala pokrok v procesu přistoupení, posílila podporu kandidátským zemím a případným kandidátským zemím a zajistila tak, aby tyto země dosáhly vysokého stupně připravenosti, což bude v jejich zájmu i ku prospěchu EU;
13. domnívá se, že má-li být zachována věrohodnost procesu rozšíření, je nutné v rané fázi vyhodnotit schopnost EU integrovat nové členy, řádně ji zohlednit ve stanovisku Komise ke každé případné kandidátské zemi a nastítnit hlavní problémy v této oblasti a možné způsoby, jak je překonat; zastává názor, že by mělo následovat komplexní posouzení dopadů; v této souvislosti zdůrazňuje, že úspěch procesu rozšíření vyžaduje, aby si EU zachovala schopnost konat, dále se rozvíjet, demokraticky a účinně přijímat rozhodnutí, disponovat finančními zdroji na podporu hospodářské a sociální soudržnosti, jakož i plnit své politické cíle;

Politiky rozšíření

14. vítá nový přístup k budoucím rámcům pro vyjednávání, který přiřazuje prioritu otázkám soudnictví, základních práv, spravedlnosti a vnitřních věcí; souhlasí s tím, že je nutné se těmito tématy zabývat v rané fázi procesu přistoupení a odpovídajícím způsobem otevírat kapitoly 23 a 24 zásadně na základě akčních plánů, neboť ty vyžadují vykazání přesvědčivých výsledků; vyzývá Komisi, aby Parlamentu pravidelně předávala zprávy o pokroku v těchto oblastech a aby členům Výboru pro zahraniční věci na vyžádání zpřístupňovala každý měsíc předvstupní zprávy delegací EU; konstatuje však, že toto zaměření se na dotčené oblasti by nemělo být na úkor úsilí a pokroku v jiných oblastech vytyčených v jednotlivých agendách rozšíření pro kandidátské a případné kandidátské země;
15. domnívá se, že je důležité v rámci politiky rozšíření odpovídajícím způsobem přiřadit příslušnou prioritu budování výkonného, nezávislého a nestranného systému soudnictví a transparentního demokratického politického systému, který posílí právní stát; současně zdůrazňuje, jak je důležitá svoboda projevu ve všech formách, a že je třeba zajistit svobodu sdělovacích prostředků v právních předpisech i v praxi, a stejně tak efektivně bojovat proti korupci a organizované trestné činnosti;

16. zdůrazňuje, že uvolnění vízového režimu je dobrým příkladem podmíněnosti EU spojující politická a technická kritéria s žádoucím cílem a hmatatelnými přínosy; proto vítá a podporuje úsilí Komise a zainteresovaných zemí v této oblasti;
17. vyzývá Komisi, aby zjednodušila administrativní postup a snížila administrativní zátěž pro financování z nástroje předvstupní pomoci, s cílem učinit jej dostupnějším a posílit zapojení menších a necentralizovaných občanských organizací, odborů a dalších příjemců;
18. povzbuzuje k širšímu zapojení občanské společnosti, nestátních subjektů a sociálních partnerů, jak z kandidátských, tak z členských zemí, do procesu přistoupení; naléhavě vyzývá Komisi, aby s nimi udržovala průběžný dialog; vyzývá kandidátské či potenciální kandidátské země, aby zajistily své zapojení ve všech fázích; zdůrazňuje, že občanská společnost může být hnací silou sbližování s EU, vyvíjet tlak zdola nahoru ve prospěch provádění evropské agendy, zlepšovat transparentnost tohoto procesu a posilovat veřejnou podporu přistoupení; zdůrazňuje význam přiměřené finanční podpory, mimo jiné prostřednictvím nástroje na podporu občanské společnosti, a to zejména v zájmu posílení jejich kapacit k monitorování provádění *acquis*; zdůrazňuje význam spolupráce mezi evropskými organizacemi občanské společnosti a jejich protějšky v kandidátských a případných kandidátských zemích;
19. silně zdůrazňuje potřebu posílit správní kapacity a lidské zdroje tak, aby byly schopné provádět, uplatňovat a vymáhat *acquis*; domnívá se, že procesy v rámci rozšiřování by neměly být pouze „technické“, a zdůrazňuje potřebu většího propojení procesu prověřování s realitou v praxi; vyzývá tudíž Komisi, aby do tohoto procesu případně zapojila nevládní organizace, odbory a hlavní zúčastněné strany;
20. uznává významnou úlohu sociálního dialogu v rámci rozhodování v EU a vyzývá k většímu důrazu na posílení kapacit sociálních partnerů a úlohy společenského dialogu v rámci procesu rozšíření; dále žádá, aby byla větší pozornost věnována rozvoji mechanismů vymáhání, jako jsou inspekce práce na ochranu pracovníků, s cílem zajistit jejich sociální práva a zdravotní a bezpečnostní normy a bojovat proti vykořisťování, zejména v případě nehlášených pracovníků;
21. vyzývá k většímu zapojení Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV) do procesu rozšíření; zdůrazňuje jeho úlohu při předávání osvědčených postupů kandidátským a případným kandidátským zemím a při získávání občanské společnosti EU pro myšlenku evropské integrace; podporuje další posilování dialogu mezi organizacemi občanské společnosti v EU a zeměmi usilujícími o přistoupení a vybízí k větší spolupráci mezi EHSV, Komisí a Evropským parlamentem;
22. připomíná, že dosažení udržitelného hospodářského oživení je pro většinu zemí usilujících o přistoupení hlavní výzvou, a zdůrazňuje potřebu podporovat inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění v souladu se strategií Evropa 2020; vyzývá k posílení podpory malých a středních podniků (MSP), které jsou pro společenský a hospodářský pokrok ve všech zemích usilujících o přistoupení klíčové, a naléhavě žádá Komisi, aby trvala na tom, aby reformy v první řadě vytvořily příznivé právní prostředí pro inovativní MSP s velkým potenciálem; zároveň zdůrazňuje potřebu věnovat neustálou pozornost otázkám rostoucího neformálního sektoru, vysoké nezaměstnanosti a začlenění nejzranitelnějších osob do společnosti;

23. je hluboce přesvědčen o tom, že je nutné podporovat prostředí tolerance a vzájemného respektu, dobré sousedské vztahy a regionální i přeshraniční spolupráci, neboť jsou předpokladem pro stabilitu a prostředkem ke snadnějšímu a trvalému usmíření; domnívá se, že trestní stíhání osob zodpovědných za válečné zločiny, mírové soužití různých etnických, kulturních a náboženských skupin, ochrana menšin a respektování lidských práv, jakož i opětovné začlenění i návrat uprchlíků a vysídlených osob musí i nadále představovat základní prvky procesu přistoupení k EU v regionech, jejichž nedávná historie je poznamenána konflikty; vybízí kandidátské a případné kandidátské země, které dosud neratifikovaly Rámcovou úmluvu o ochraně národnostních menšin, aby tak učinily; domnívá se tudíž, že v takových případech by podpora výuky a učení historie, jazyka a kulturního dědictví druhých během procesu přistoupení i po jeho ukončení usnadnila vzájemné porozumění a přispěla k historickému usmíření;
24. domnívá se, že rovnosti žen a mužů a zákazu diskriminace by měla být v rámci politiky rozšiřování přiznána vyšší priorita; zdůrazňuje, že rovnost mezi muži a ženami jakožto základní právo je základní hodnotou EU a klíčovou zásadou její vnější činnosti a že má rovněž velký potenciál pro dosažení cílů strategie Evropa 2020, neboť přispívá k růstu a plné zaměstnanosti; vybízí tudíž k účasti žen na procesu přistoupení a zdůrazňuje význam zohledňování politiky rovnosti žen a mužů; zdůrazňuje, že diskriminace z jakýchkoli důvodů je zakázána a že posouzení EU by mělo zahrnovat práva komunity LGBT a začlenění menšin do politického, sociálního a hospodářského života;
25. dále vyzývá Komisi, aby země usilující o přistoupení zapojila do svých iniciativ pro sociální začlenění, jako je např. Rámec EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů, aby za tímto účelem lépe využívala nástroj předvstupní pomoci a aby prostřednictvím mechanismu procesu stabilizace a přidružení naléhala na přistupující země, aby tyto cíle splnily; vyzývá tyto země, aby se aktivně zapojily do Desetiletí romské integrace a aby zaručily základní práva Romů i zlepšily jejich sociální a hospodářské postavení s cílem zajistit jejich přístup k bydlení;
26. domnívá se, že jakýkoli přistupující stát by měl před vstupem do Unie vyřešit své hlavní dvoustranné problémy a závažné neshody se sousedními státy, zejména pokud jde o územní otázky; důrazně doporučuje, aby tyto otázky byly v procesu přistoupení konstruktivně a v duchu dobrého sousedství řešeny co nejdříve, nejlépe ještě před zahájením jednání o přistoupení, aby těmito problémy nebyla negativně ohrožena; v tomto ohledu považuje za zásadní zohlednit všeobecné zájmy a hodnoty EU i povinnost plně se přizpůsobit *acquis* a dodržovat zásady, na nichž je EU založena;
27. vyzývá EU, aby podpořila úsilí o vyřešení přetrvávajících sporů, včetně přeshraničních sporů, ještě před přistoupením; v souladu s ustanoveními mezinárodního práva, Chartou OSN a relevantními rezolucemi OSN i Helsinským závěrečným aktem vyzývá všechny strany, aby uzavřely spory, které by v případě nedořešení mohly narušit uplatňování *acquis* nebo ohrozit zachování mezinárodního míru a bezpečnosti, aby se konstruktivně zapojily do nalezení mírového řešení, a aby, nelze-li případně dosáhnout dvoustranné dohody, věc předaly Mezinárodnímu soudnímu dvoru nebo využily závazný rozhodčí mechanismus podle svého výběru, či konstruktivně spolupracovaly v rámci intenzivní mediační mise; opětovně vyzývá Komisi a Radu, aby v souladu se smlouvami EU zahájily vývoj mechanismu řešení sporů, který by se zaměřoval na řešení dvoustranných

a mnohostranných sporů;

28. vítá iniciativy, jako je pozitivní agenda v souvislosti s Tureckem, dialog na vysoké úrovni ohledně přistoupení Bývalé jugoslávské republiky Makedonie a strukturovaný dialog s Kosovem o právním státu¹; vítá cíl vnést do procesu reform novou dynamiku, přičemž zdůrazňuje, že tyto iniciativy v žádném případě nesmí nahradit formální proces vyjednávání, ale musí být plně v souladu s rámcem pro jednání;
29. zdůrazňuje, že je třeba, aby kandidátské a potenciální kandidátské země dosáhly zlepšení v oblasti demokracie, lidských práv a procesů usmíření, tj. v oblastech, které by měly být v rámci procesu rozšiřování vždy prioritní a měly by se odrážet ve finančních nástrojích; v této souvislosti připomíná význam finanční pomoci při zohlednění potřeby obnovení kulturních památek v oblastech konfliktů a má přitom na paměti úlohu, která mu přísluší při rozvíjení důvěry a začlenění mezi rozdílnými etnickými a náboženskými společenstvími;
30. zdůrazňuje, že politika rozšíření EU je nástrojem modernizace, demokratizace a stabilizace a že jejím cílem je rovněž posílit EU, a to jak zevnitř, tak jakožto globálního hráče; vyzývá Komisi, aby vypracovala komplexní posouzení dopadů, jakmile bude zkoumat nové žádosti o členství v EU či doporučovat otevření přístupových jednání nebo jejich uzavření v případě zásadní změny okolností;
31. podporuje odhodlání Komise zlepšit kvalitu procesu přistoupení tím, že bude položen větší důraz na zásluhy, na hodnocení podle daných ukazatelů a na jeho transparentnost; domnívá se, že díky tomu bude proces spravedlivější a objektivně měřitelný, což posílí jeho důvěryhodnost; v souvislosti s tím doporučuje, aby zprávy o pokroku byly jednoznačnější co do hodnocení; zdůrazňuje, že kritéria by neměla kandidátským a případným kandidátským zemím předkládat další podmínky, ale měla by převést obecná kritéria členství a cíle předvstupní pomoci EU do konkrétních kroků a výsledků na cestě k přistoupení, a to za plného dodržování rámce pro jednání;
32. zdůrazňuje nesmírný význam boje proti korupci a organizovanému zločinu pro úspěšnost procesu přistoupení; vyzývá Komisi, aby zaujala nový přístup k této otázce a nasměrovala pozornost orgánů kandidátských zemí na konkrétní případy systémové korupce; vyzývá Komisi, aby úzce spolupracovala se Skupinou států proti korupci (GRECO) a s protikorupčními orgány těchto zemí; zdůrazňuje, že nový přístup by byl velmi přínosný pro vnímání Unie ze strany občanů kandidátských zemí a mohl by eventuelně boj proti korupci usnadnit;
33. naléhavě vyzývá Komisi, aby naplánovala nulové reálné snížení celkového financování u každého příjemce; konstatuje, že tento výpočet by měl být proveden při zohlednění toho, že: poměr celkové plánované pomoci z nástroje NPP k HDP každého státu by se neměl poměrně snížit, i když reálný jmenovatel (HDP) u každé přijímající země vykáže v období 2007–2013 kumulativní nárůst; počet zemí, které mají přístup k financování z budoucího nástroje, se pravděpodobně sníží s přístupem Chorvatska, což by potenciálně mohlo změnit poměrné přerozdělení v rámci společného financování; se změnami navrhovanými

¹ Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

pro nový nástroj, jejichž účelem je odstranit rozdíly mezi zeměmi na základě jejich statusu kandidátské země, bude mít více zemí přístup k financování (dosud pro země bez statusu kandidátské země nedostupné) určenému pro politické oblasti zaměřené na socio-ekonomický rozvoj; v této souvislosti doporučuje, aby žádnému příjemci nebyl předčasně odepřen dostatečný a spravedlivý přístup k financování v důsledku omezených zdrojů EU, zejména v oblasti politiky budování institucí;

34. připomíná, že je nutné, aby rozšíření EU šlo ruku v ruce s jednotnou, efektivnější a transparentnější komunikační politikou, do níž se zapojí všechny orgány EU, vlády a parlamenty členských států a zástupci občanské společnosti, s cílem podnítit v členských státech EU i kandidátských zemích otevřenou a upřímnou diskusi o dopadech rozšíření, formující a zahrnující veřejné mínění; zdůrazňuje, že taková komunikační politika by měla být uplatňována také v kandidátských zemích, a to ve spolupráci se všemi subjekty;
35. zastává názor, že v zájmu větší podpory rozšiřování ze strany občanů EU a k tomu, aby občané kandidátských a případných kandidátských zemí pokračovali v reformách, je rozhodující, aby jim byly předloženy jasné a ucelené informace o politických, společensko-hospodářských a kulturních přínosech rozšíření; za zásadní především pokládá nutnost veřejnosti vysvětlit, jakým způsobem rozšíření přineslo nové příležitosti pro investice a vývoz a že může pomoci k dosažení cílů EU v oblasti podpory předcházení konfliktům, posilování mírového řešení sporů, řešení hospodářské krize, vytváření pracovních míst, zjednodušení volného pohybu pracovníků, ochrany životního prostředí a zvýšení bezpečnosti a ochrany a současně urychlit provádění reforem, usnadnit přístup k finančním zdrojům a následně zlepšit životní podmínky v přístupujících zemích, což je v zájmu všech evropských občanů, a omezit sociální a hospodářskou nerovnováhu; zdůrazňuje, že v tomto ohledu je nutné se zaměřit na všechny společenské skupiny, a to mimo jiné prostřednictvím podpory začlenění – na středoškolské či srovnatelné úrovni – samostatného předmětu o základech, cílech a fungování Evropské unie a o procesu jejího rozšiřování; zdůrazňuje, že v tomto ohledu je třeba se v první řadě zaměřit na osoby, které mají rozhodující vliv na veřejné mínění, jako jsou novináři, zástupci občanské společnosti, socioekonomičtí činitelé a odbory; má za to, že by mělo být podněcováno a podporováno obdobné úsilí kandidátských a případných kandidátských zemí;

Výhledy do budoucna a strategické zájmy EU

36. je pevně přesvědčen, že EU může prostřednictvím politiky rozšíření dosáhnout velkých strategických výhod; zdůrazňuje, že členství v EU zajišťuje stabilitu v rychle se měnícím mezinárodním prostředí a že tento pocit sounáležitosti s Evropskou unií i nadále nabízí perspektivu sociálního rozvoje a prosperity; je toho názoru, že rozšíření je dlouhodobý strategický zájem EU, který nelze bezpodmínečně měřit pomocí krátkodobých bilancí; považuje za důležité náležitě si uvědomovat jeho zásadní a trvalou hodnotu spočívající v tom, že představuje mírnou, avšak zásadní sílu EU;
37. je i nadále zcela odhodlán k dalšímu rozšiřování a vyzývá členské státy, aby zachovaly dynamiku procesu rozšíření; zdůrazňuje své přesvědčení, že s pomocí Lisabonské smlouvy může EU sledovat program rozšíření a současně dále směřovat k hlubší integraci;
38. uznává však, že ne všechny evropské státy budou chtít usilovat o plné členství, a z těch, jež o toto členství usilovat budou, některé nesplní přístupová kritéria; doporučuje tudíž,

aby při příští všeobecné revizi Smluv Evropský parlament inicioval diskusi o zavedení nové kategorie přidruženého členství v Unii, aniž by tím byla dotčena probíhající jednání o rozšíření;

39. připomíná, že tento proces nekončí prostým provedením *acquis*, a zdůrazňuje význam efektivního provádění a dodržování *acquis* i kodaňských kritérií v dlouhodobém časovém horizontu; domnívá se, že mají-li být podmínky přistoupení i nadále důvěryhodné, je třeba průběžné dodržování základních hodnot EU a plnění závazků v oblasti fungování demokratických institucí a právního státu posuzovat i u členských států EU; vyzývá Komisi, aby vypracovala podrobný návrh mechanismu sledování, v němž naváže na ustanovení článku 7 Smlouvy o EU a článku 258 Smlouvy o fungování EU;
40. připomíná, že racionalizovaná a prozíravá politika rozšiřování by mohla být cenným strategickým nástrojem pro hospodářský rozvoj na úrovni EU i jednotlivých regionů a měla by být zaměřena na vytvoření rozpočtové součinnosti a posílené spolupráce mezi různými opatřeními a způsoby pomoci, které poskytuje EU, členské státy a mezinárodní finanční instituce, jakož i se stávajícími nástroji – konkrétně nástrojem předvstupní pomoci (NPP) – tím, že zamezí jejich potenciálnímu překrývání, zdvojení činnosti či mezerám ve financování, především v limitovaném rozpočtovém prostředí;
41. konstatuje, že světová finanční krize a problémy v eurozóně poukázaly na vzájemnou provázanost národních hospodářství, a to v rámci EU i mimo ni; zdůrazňuje tedy význam dalšího upevňování hospodářské a finanční stability a posílení růstu v kandidátských zemích a v případných kandidátských zemích; v této obtížné situaci zdůrazňuje nutnost zajistit kandidátským zemím a případným kandidátským zemím předvstupní finanční pomoc v odpovídající výši, jež bude lépe zacílena; bere na vědomí návrh Komise na nový nástroj předvstupní pomoci, jehož součástí bude větší finanční podpora pro finanční výhled na období 2014–2020; v tomto ohledu zdůrazňuje, že je třeba zjednodušit a urychlit postupy a posílit administrativní kapacitu přijímajících zemí, a tím zajistit vysokou míru účasti na programech EU a posílit schopnost využívat prostředky; zdůrazňuje, že komplexní postoj Evropského parlamentu k NPP bude představen v průběhu řádného legislativního postupu; zdůrazňuje význam vnitrostátní fiskální stability a zvýšené zaměření EU na správu ekonomických záležitostí; doporučuje, aby se předvstupní dialog důkladně zaměřil na úlohu zdravých veřejných financí;
42. zdůrazňuje, že cíle strategie Evropa 2020 jsou založeny na univerzálních zásadách, které jsou silným motorem hospodářského blahobytu; proto doporučuje, aby byl pokrok stěžejních iniciativ začleněn do předvstupního dialogu a motivován dodatečným přidělením finančních prostředků; domnívá se, že model nízkouhlíkového růstu si zaslouží zvláštní pozornost a měl by být během procesu rozšiřování aktivně uplatňován;
43. vyzývá k průběžnému dialogu mezi dárci a případně k využívání vhodných struktur koordinace a řízení pomoci; v této souvislosti vyzývá k důkladnému prověření toho, jak jsou využívány inovativní finanční nástroje, které vyžadují koordinaci, jako např. investiční rámec pro západní Balkán, jež jsou doplňkem k administrativním strukturám nástroje NPP a jejichž účelem je získávat, shromažďovat a poskytovat podporu prioritním oblastem; zdůrazňuje potenciál pákového efektu z finančního a politického hlediska prostřednictvím financování projektů za využití kombinace fondů – na úrovni EU,

členských států nebo mezinárodních finančních institucí – způsobem, který zajistí jak přísné sledování osvědčených postupů finanční správy, tak i koordinaci klíčových činitelů;

◦
◦ ◦

44. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států a Albánie, Bosny a Hercegoviny, Chorvatska, Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, Islandu, Kosova, Černé Hory, Srbska a Turecka.

10. 5. 2012

STANOVISKO ROZPOČTOVÉHO VÝBORU

pro Výbor pro zahraniční věci

k rozšiřování EU: politiky, kritéria a strategické zájmy
(2012/2025(INI))

Navrhovatelka: Nadezhda Neynsky

NÁVRHY

Rozpočtový výbor vyzývá Výbor pro zahraniční věci jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. připomíná, že racionalizovaná a prozíravá politika rozšiřování by mohla být cenným strategickým nástrojem pro hospodářský rozvoj na úrovni EU i jednotlivých regionů a měla by být zaměřena na vytvoření rozpočtové součinnosti a posílené spolupráce mezi různými opatřeními a způsoby pomoci, které poskytuje EU, členské státy a mezinárodní finanční instituce, jakož i se stávajícími nástroji – konkrétně nástrojem předvstupní pomoci (NPP) – tím, že zamezí jejich potenciálnímu překrývání, zdvojení činnosti či mezerám ve financování, především v limitovaném rozpočtovém prostředí;
2. bere na vědomí navrhované zvýšení prostředků v nástroji předvstupní pomoci o 7,3 % pro příští víceletý finanční rámec (z 11, 668 miliard EUR na období 2007–2013 na 12, 520 miliard EUR na období 2014–2020, ve stálých cenách roku 2011¹) a vítá navrhované změny, zejména pokud jde o větší diferenciaci pomoci podle konkrétních potřeb každé přijímající země, pobídky pro dobrou výkonnost, odpovědný přístup, podmíněnost, transparentnost a odpovědnost a lepší využívání nástrojů a spolupráce s partnery za účelem vytvoření většího finančního a politického pákového efektu; vyzývá ke zjednodušení pravidel financování s cílem snížit administrativní zátěž a posílit zapojení občanské společnosti a nevládních organizací v programech financování; vyjadřuje se ve prospěch průběžné podpory institucionálních reforem a budování kapacit veřejného sektoru s cílem zavést spolehlivé institucionální struktury pro správu fondů v přijímajících zemích; zdůrazňuje, že je třeba i nadále pokračovat v boji proti korupci;

¹ Všechny číselné údaje uvedené v tomto stanovisku jsou založeny na výpočtech poskytnutých GŘ BUDG Evropské komise.

3. naléhavě vyzývá Komisi, aby naplánovala nulové reálné snížení celkového financování u každého příjemce; konstatuje, že tento výpočet by měl být proveden při zohlednění toho, že: *a*) poměr celkové plánované pomoci z nástroje NPP k HDP každého státu by se neměl poměrně snížit, i když reálný jmenovatel (HDP) u každé přijímající země vykáže v období 2007–2013 kumulativní nárůst, *b*) počet zemí, které mají přístup k financování z budoucího nástroje, se pravděpodobně sníží s přístupem Chorvatska, což by potenciálně mohlo změnit poměrné přerozdělení v rámci společného financování, a *c*) se změnami navrhovanými pro nový nástroj, jejichž účelem je odstranit rozdíly mezi zeměmi na základě jejich statusu kandidátské země, bude mít více zemí přístup k financování (dosud pro země bez statusu kandidátské země nedostupné) určenému pro politické oblasti zaměřené na socio-ekonomický rozvoj; v této souvislosti doporučuje, aby žádnému příjemci nebyl předčasně odepřen dostatečný a spravedlivý přístup k financování v důsledku omezených zdrojů EU, zejména v oblasti politiky budování institucí;
4. zdůrazňuje, že cíle strategie Evropa 2020 jsou založeny na univerzálních zásadách, které jsou silným motorem hospodářského blahobytu; proto doporučuje, aby byl pokrok stěžejních iniciativ začleněn do předvstupního dialogu a motivován dodatečným přidělením finančních prostředků; domnívá se, že model nízkouhlíkového růstu si zaslouží zvláštní pozornost a měl by být během procesu rozšiřování aktivně uplatňován;
5. zdůrazňuje systémový význam vnitrostátní fiskální stability a zvýšené zaměření EU na správu ekonomických záležitostí v rámci evropských právních předpisů; proto doporučuje, aby se předvstupní dialog zaměřil na úlohu zdravých veřejných financí; rovněž doporučuje, aby cíle politiky rozšíření byly pečlivě uzpůsobeny tak, aby zohledňovaly program EU zaměřený na růst s cílem modernizovat hospodářství, zvýšit konkurenceschopnost, zlepšit podmínky pro malé a střední podniky a řešit nezaměstnanost mladých; zdůrazňuje význam začlenění občanské společnosti a sociálních partnerů v procesu přistoupení; připomíná potřebu zvýšit účast organizací občanské společnosti v programech financování;
6. zdůrazňuje, že kandidátské země by měly plně využívat křivky osvojování znalostí a období angažovanosti v rámci nástroje předvstupní pomoci s cílem zlepšit svou administrativní kapacitu a zajistit úspěšnou absorpci finančních prostředků EU;
7. vyzývá k průběžnému dialogu mezi dárci a případně k využívání vhodných struktur koordinace a řízení pomoci; v této souvislosti vyzývá k důkladnému prověření toho, jak jsou využívány inovativní finanční nástroje, které vyžadují koordinaci, jako např. investiční rámec pro západní Balkán, jež jsou doplňkem k administrativním strukturám nástroje NPP a jejichž účelem je získávat, shromažďovat a poskytovat podporu prioritním oblastem; zdůrazňuje potenciál pákového efektu z finančního a politického hlediska prostřednictvím financování projektů za využití kombinace fondů – na úrovni EU, členských států nebo mezinárodních finančních institucí – způsobem, který zajistí přísné sledování osvědčených postupů finanční správy a koordinaci klíčových činitelů;
8. zdůrazňuje význam poskytování dostatečné úrovně zdrojů pomoci v období před i po přistoupení s důrazem na to, že vhodné finanční prostředky v ranných stádiích procesu by měly vytvořit nezbytné institucionální a ekonomické podmínky pro nižší zapojení v pozdější fázi;

9. zdůrazňuje, že je třeba, aby kandidátské a potenciální kandidátské země dosáhly zlepšení v oblasti demokracie, lidských práv a procesů usmíření, tj. v oblastech, které by měly být v rámci procesu rozšiřování vždy prioritní a měly by se odrážet ve finančních nástrojích; v této souvislosti připomíná význam finanční pomoci při zohlednění potřeby obnovit kulturní památky v oblastech konfliktů a má přitom na paměti úlohu, která mu přísluší při rozvíjení důvěry a začlenění mezi rozdílnými etnickými a náboženskými společenstvími.

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	10.5.2012
Výsledek konečného hlasování	+ : 24 - : 2 0 : 1
Členové přítomní při konečném hlasování	Francesca Balzani, Zuzana Brzobohatá, Göran Färm, Eider Gardiazábal Rubial, Salvador Garriga Polledo, Ivars Godmanis, Lucas Hartong, Jutta Haug, Monika Hohlmeier, Sidonia Elżbieta Jędrzejewska, Anne E. Jensen, Ivailo Kalfin, Sergej Kozlík, Jan Kozłowski, Alain Lamassoure, Giovanni La Via, George Lyon, Claudio Morganti, Juan Andrés Naranjo Escobar, Nadezhda Neynsky, Dominique Riquet, Derek Vaughan, Angelika Werthmann
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Alexander Alvaro, Paul Rübiger, Peter Šťastný, Georgios Stavrakakis

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	13.9.2012
Výsledek konečného hlasování	+: 62 -: 1 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Bastiaan Belder, Elmar Brok, Jerzy Buzek, Tarja Cronberg, Mário David, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Liisa Jaakonsaari, Anneli Jäätteenmäki, Jelko Kacin, Ioannis Kasoulides, Tunne Kelam, Nicole Kiil-Nielsen, Maria Eleni Koppa, Andrey Kovatchev, Paweł Robert Kowal, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Eduard Kukan, Ryszard Antoni Legutko, Krzysztof Lisek, Ulrike Lunacek, Mario Mauro, Willy Meyer, Francisco José Millán Mon, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Raimon Obiols, Ria Oomen-Ruijten, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Bernd Posselt, Hans-Gert Pöttering, Cristian Dan Preda, Libor Rouček, Tokia Saïfi, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Nikolaos Salavrakos, György Schöpflin, Werner Schulz, Adrian Severin, Marek Siwiec, Sophocles Sophocleous, Charles Tannock, Sir Graham Watson, Boris Zala
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Laima Liucija Andrikiienė, Charalampos Angourakis, Jean-Jacob Bicep, Andrew Duff, Hélène Flautre, Kinga Gál, Elisabeth Jeggle, Jean Roatta, Helmut Scholz
Náhradník(ci) (čl. 187 odst. 2) přítomný(i) při konečném hlasování	Margrete Auken, Spyros Danellis, Georgios Koumoutsakos